

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opusculum Theologico-Canonicum De Sponsalibus

Kugler, Johann

Norimbergæ, 1705

§. I. De Sponsalium effectibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40883

PARS II.

§. I.

De Sponsalium effectibus.

Primus Sponsalium effectus est, obligatio ad matrimonium suo tempore contrahendum. De qua multa jam præmissa sunt; v. g. An & quomodo obligent, contracta, vel contracta ex errore? *n. 4. n. 32. 42.* in amentia? *n. 5. § 25.* & indeliberata *n. 6.* contracta in passione? *n. 8.* contracta per internuntium? *n. 12.* per Parentes *n. 15. & n. 102. 103.* vel sinè horum consensu? à *num. 104.* Cum Persona Hæretica à *num. 114.* cum impubere? vel ante Septennium? *n. 19. n. 79. & 91.* An ligent non mutua? *n. 56.* Pœnalia? à *n. 42.* Dubia? *n. 13.* Ficta? *n. 22.*

2. Quòd autem Sponsalia obligent graviter dicetur *Quest. I.* ità ut hæc circumstantia explicari debeat in confessione *Quest. II.* Quamvis fuissent ficta, si defloratio virginis accessit. *Quest. III.* An saltèm jurata, sic obligent, ut illicitum reddant ingressum Religionis *Quest. IV.*

3. Dubitant Authores, utrùm in eo loco, ubi Tridentinum receptum est, etiam valeant, & consequenter obligent Sponsalia Clandestina? itèm an contractus clandestinus Matrimonij inter puberes saltèm vim & obligationem Sponsalium inducat? prout eam (Juris interpretatione in

utroque foro teste Wagnerek) inducit contractus sic celebratus inter impuberes, ut definitur, *c. Un. in 6. de Despons. Impub. & cap. fin. eod. tit.* quibus capitulis Tridentinum non derogavit, ut declaravit *Sacra Congregatio apud Jac. Pignatellum tom. 9. Consult. 133. num. 42. & Garciam. p. 11. de Benef. c. 8. n. 23. & Gonzal. in cap. fin. cit. n. 4.* Utrumque dubium resolvit *Quæst. VI. & VII.* pro quarum meliore intelligentia

4. Notandum est, matrimonium propriè clandestinum (idem est de Sponsalibus) vocari illud, quod fit sinè præsentia propriij Parochi vel Sacerdotis ab eo Substituti, & duorum vel trium testium. Impropriè, vel secundùm quid, clandestinum, vocatur; si omittantur consuetæ denuntiationes; & magis adhuc impropriè etiam illud, quod celebratur sine benedictione in facie Ecclesiæ, sinè convivis, & saltibus &c. ut declarant *Gonzalez, Canisius, König, & alij super tit. de Clandest. Desponsat.* Plures acceptiones recenset *Sanch. lib. 8. Disp. 1.*

5. Matrimonia propriè clandestina, semper erant illicita, & prohibita. *Trid. Sess. 24. de Reform. matr. c. 1. c. Aliter 1. c. Nullus 2. c. Nostrates. 3. c. Nullum. 6. XXX. q. 5.* Unde Sponsalia per subsequutam copulam transibant mox in Matrimonium *c. 15. & 30. de Sponsal.* Fuerunt tamen ante Tridentinum valida. *Trid. l. c.* Jam jure novo ejusdem Tridentini citati in locis, in quibus Tridentinum receptum, seu quo ad hoc punctum ritè promulgatum

tum est ; nec valida amplius sunt , ità ut teste *Pignatello tom. 9. Consult. 133. n. 51. & Val-
lense ex Navarro* , non expectatâ Sententiâ
Judicis etiam post copulam carnalem ab invicem
separare se possint. An verò sic separati, ex vi Spon-
salium præcedentium adhuc obligentur ad con-
tractum legitimum Matrimonij de novo cele-
brandum ? Authores non decidunt ; videtur
quòd ità : Quia obligationi Sponsalium , quibus
se obstrinxerunt ad verè contrahendum ; nec
dum satis fecerunt. Plura de hac clandestinitate
tradunt Authores, scribentes *super tit. 3. Decr.
lib. 4. de Clandest. Desponsat. & tractantes ma-
teriam de impedimento clandestinitatis* , de quo
Sanchez toto lib. 3.

6. Si Sponsalium executioni dies præfixa non
sit, non tenetur Sponsus ; aut Sponsa properare
in Matrimonio contrahendo, comparte tacente,
& non urgente executionem : hoc enim generale
est in omni debito, absque diei præfixione, quòd
non teneatur debitor statim solvere non requisi-
tus. *arg. l. Debitores 10. C. de Pignor. &
Hypoth. Sanch. l. 1. D. 28. n. 2.* pluresque
apud eundem : quos sequitur *Gonzalez super
c. 2. de Sponsal.* unde non urget argumentum
Pontij, dicentis : promittentem semper obligari
ad implendam promissionem, quando impletio
est semper utilis : nam etiam solutio pecuniæ sem-
per utilis est, nec tamen ad eam datur talis obliga-
tio : quia nimirum creditor tacens, videtur spon-
tè consentire in moram : nisi, ut in foeminis fit,
pars tacens ex verecundia, vel ex oblivione, vel
ex

ex alia ratione non auderer, vel non posset executionem urgere, quo casu (sicut in voto cuius executionem DEUS semper petit) nec ratio est, cur non sit mox executioni dandum, urget obligatio statim contrahendi matrimonium, dum quis commodè potest. Idem dicendum si pars executionem urgeat juxta Regulam 14. *f. ff. In omnibus obligationibus in quibus dies non ponitur presenti diei debetur.* *§ l. Eum. 41. ff. de V. O. Quotiens in obligationibus dies non ponitur, presenti diei pecunia debetur.* Cœterùm per accidens etiam Sponsi ad maturandam executionem obligari possunt, si in periculo versentur, ne interim secum, aut cum aliis incontinenter vivant, nisi contrahant; ob quam causam Gobat num. 358. & Pirrhing, imò S. Congregatio apud Pignatell. Tom. 9. consult. 133. n. 73. *§ apud Gallemart in notis Trid. Sess. 24. c. 1. de Reform. Matrim.* Parochos monet (idem dici potest de confessariis) ut sponfos urgeant ad matrimonium maturandum. Quenam obligatio Sponfos maneat, si executionem negligant, dum illi dies præfixa est, dicitur parte III. *Quest. VIII.*

7. Si quis ab obligatione hætenus explicata, ad ineundum matrimonium adstringente injustè resiliat, præter contractam peccati mortalis noxam; ob quam juxta I. partis n. 45. plecti potest, insuper comparti expensas, & damna emergentia resarcire tenetur; nempe ex radice injustæ damnificationis, & quia in contractibus pars comparti indemnitàtem præstare debet *arg. l. Si pecu-*

pecuniam in princ. ff. de Condict. causa data.
 Ad eandem expensarum refusionem Sanchez damnat Sponsam, aut Sponsum, si dolosè Sponsalia contraxit, vel comparti culpabilem causam justè resiliendi dedit, ut si Sponsa fornicata est. *Sanch. lib. 5. Disp. 5. n. 34.* è contra verò sic resiliens Sponsus, non tenetur Sponsæ fornicariæ expensas refundere: Nam *damnum quod quis suâ culpâ sentit, sibi debet, non aliis imputare. Reg. 86. f. in 6. & Reg. f. 203. ff.* Imò nec ad refarciendas expensas à Sponsa factas obligatur justè resiliens Sponsus, si Sponsa ei causam resiliendi inculpabilem dedit, ut si valde deformis, pauper &c. facta est: ut docet *Gobat de Sponsal. n. 380.* Nullam enim injuriam facit Sponsæ: *Quia nullus videtur dolo facere, qui suo jure utitur Reg. f. 55. ff.* Ex eadem regula, aliisque rationibus probabiliùs existimat *Sanchez l. 5. D. 5. num. 33.* Sponsum justè resilientem, v.g. per ingressum Religionis Sponsæ non obligari ad refundendas expensas (si ex iis non est factus ditior) licèt illa nullam resiliendi causam dederit; *Laymannus tamen l. 5. tr. 10. p. 2. c. 2. n. 8.* citans *Molinam*, tenet cum *Guttierez* contrarium ex eo, quòd in contractibus debeat compars indemnis servari *l. 5. ff. de Condict. causâ datâ;* & privilegia (quale habent Sponsi ad ingressum Religionis) tertio præjudiciosa, sint strictæ interpretationis: utraque sententia probabilis est, utraque tuta in conscientia; *Laymanni* in praxi suaderi potest tanquam magis pia, ad eam tamen Sponsus Religionem ingrediens cogi
 non

non potest. Docet præterea Gobat de Sponsal. n. 333. & seq. Si Sponsus prævideat Parentes Sponsæ non consensuros, & nihilominus occultè contrahat; eum à Sponsa postmodum resiliente non posse petere compensationem neglecti interim alterius connubij; cùm se ultro in necessitatem conjecerit.

8. Hactenus dicta ferè concernunt obligationem Sponsalium *absolutorum*, quia autem etiam dantur *conditionata* (de quibus Sanchez. tractat *toto libro 5. per 19 Disputationes*) ideo & horum natura, & obligatio declaranda est. Porrò contractus conditionatus propriè dicitur, quando aliquid ei adjicitur suspendens ejus obligationem in futurum tempus, & in eventum incertum. §. *Sub conditione 4. Inst. de V. O.* unde conditionis est (ait Sanchez. l. 5. D. 1. n. 2.) *facere, ut actus possit se habere ad esse, & ad non esse.* Si tamen conditio sit de præterito, vel de præsentis (quæ teste Pirrhing de *Condit. appof. n. 1.* & Vallense *ib. n. 3.* non est conditio propriè dicta) non differet obligationem §. *Conditiones 6. Inst. de V. O.* Sed si conditio falsa est, erit actus irritus, si vera, mox obligabit. l. *Cùm ad præsens 37. & duabus seqq. ff. si certum petetur. l. Conditio in 100. ff. de V. O.* Similiter mox obligat, si conditio de jure insit: ut *contraham tecum matrimonium, si non fuero ingressus Religionem l. 99. & 107. ff. de Condit. & Demonstr.* vel (licèt hoc Glossa neget in *cap. 3. de Condit. appof.*) si conditio sit quidem de futuro, sed necessario, ut *contraho tecum, si*

sol cras oriatur : Nam qui sub conditione stipulatur, quæ omnino extitura est, purè videtur stipulari. *l. si pupillus 9. §. 1. ff. de Novat. l. quod si ea 18. ff. de Condiēt. indeb.* quia ut inquit *Ilfung Tr. 6. D. 9. n. 54.* talis conditio non ad suspendendum consensum, sed ad certitudinem, & firmitatem demonstrandam aestimatur apposita: vel (ut ait *Pirrhing n. 11. de Condit. appos.*) quia quod omnino extiturum est, non potest non contingere, ideoq; præsens esse videtur; & quia talis conditio necessaria futura jam determinata est in sua causa naturali, censetur præsens, & impleta, & perinde est, ac si apposita non esset, ex quibus sequitur consensus prædicto modo conditionatos, esse æquivalenter absolutos; nisi ut Sanchez notat *l. 5. D. 2. n. 3. & 4.* conditio crederetur esse contingens, vel esset incerta respectu contrahentium, quo casu ejus impletio expectanda foret; vel nisi talis adjectio non conditionem, sed temporis præfinitionem designaret: ut *contraho tecum, si Pater meus morietur. arg. l. Hæres 79. §. 1. ff. de Condit. & Demonstr.*

9. Cæteræ conditiones possibiles, honestæ, contingentes de futuro, suspendunt obligationem actus; donec conditio purificetur. Unde ejus eventus expectandus est *l. si ita stipulatus 97. §. si tibi de V. O. c. Super eo. 5. de Condit. app.* Nisi conditio à CompArte remitteretur, §. ex conditionali 4. *Instit. de V. O.* prout fieret, si Sponsalia celebrans sub conditione, postmodum

modum de presenti contraheret, vel consentiret in copulam carnalem *cap. De illis 3. t. eod. Wagnerek in d. c. & cum Sanchez plures Aucthores; & Curia apud Gobat n. 276.* Est enim praesumptio Juris; & de jure, inquit idem ex Menochio, quod mulier usuram sui corporis non concederet, nisi sub spe absoluta, & determinata Matrimonij. Conditione impleta sine novo contractu, transit contractus in absolutum, & mox obligat. *l. Potior II. §. I. ff. Qui pot. in pign. l. Hec venditio 7. in pr. ff. de contrah. empt. & in Sponsalibus ante conditionem impletam non licent Sponsis amplexus, & oscula. Sanch. l. 5. D. II. à n. 38.* Conditione non secuta, desinunt contractus, & Sponsalia conditionata, nisi pars malitiosè impediret ejus impletionem, quo casu ab obligatione non foret immunis. *l. Qui non facit 121. ff. de R. J. Innocenti tamen licitum esset resilire. c. Frustrà 75. de R. J. in 6.*

10. Utrùm contractui Matrimonij conditio de futuro apponi possit, non immeritò aliqui dubitant; imò negant cum S. Thoma, Bonaventura, Tannero, quos citat, & sequitur Wagnerek *in cap. super eo 5. De Condit. appol.* Sed non est quaestio hujus loci. Sponsalibus saepe adjiciuntur, & non rarò hæc: *Dicto capitulo insinuata, contrahotecum, vel ducam te, si Parens consenserit:* quo casu Sponsalia obligant, si Pater consentiat, quamvis prius dissenserit, vel datum consentium revocaverit, ut cum pluribus tenet Gobat; juxta quem illa conditio-

nalis,

nalis, idem significat, ac: *Si Parens non contradixerit*, adeoque positivus consensus tali casu non est necessarius, & valent Sponsalia, licet Parens, ante consensum ab eo petitum, obiisset. *Sanch. l. 5. D. 7. n. 12. 16. 19. & c.* Conditio illa: *Nubam Tibi, si DEO placuerit, vel si DEUS dederit* (de qua *Sanch. l. 5. D. 1. n. 8.*) teste *Gobat n. 169.* idem significat, quod: *Nubam tibi, si saluti mea expediens judicavero*, & nec obligat in foro externo, nec interno. Quid de Sponsalibus sentiendum sit inter impeditos sub illa conditione contractis: Si Pontifex dispensaverit. dicetur Q. 5.

11. Quid si aliquis Sponsalia de futuro contraxisset sub conditione cum duabus, quænam erunt valida? Putat *Sanshez. l. 5. D. 8. n. 18.* ea valitura, quorum conditio prius impletur, verum probabilior est Sententia *Laymanni l. 5. tr. 10. p. 2. c. 7. n. 6. Coningij D. 29. de Matrim. dub. 1. n. 20. Pirrhingij Condit. appof. n. 28.* docentium, priora fore valida, ita ut quandocunque eorum conditio impleta fuerit, ipsis standum sit, licet posteriorum conditio fuisset prius impleta: ratio est; quia Sponsalia secunda nunquam licite, aut invalide contrahi poterant, nisi priora prius fuissent dissoluta; nam quod *semel placuit amplius displicere non potest. Reg. 21. J. in 6.* Et prior contrahens non resolvit se in contractu ad hoc, quod velit alteri cedere posterius contracturo.

12. Major controversia est, an conditio turpis, vel impossibilis in Sponsalibus habeatur pro

G

non

non adjecta, & non irritante, sicut pro tali habetur in Matrimonio; dummodo non repugnet ipsi substantiæ matrimonij *c. fin. de Condit. appof.* itèm in testamentis, legatis, & fidei commissis, §. 10. *Instit. de Hæred. instit. l. 3. ff. de Condit.* Affirmativam tenet *Sanchez l. 5. D. 17.* Motus autoritate, licèt fateatur argumenta non esse efficacia; negativa videtur verior, nec illi deest Autoritas, eam enim tenet *Castro Palaus de Sponsal. D. 1. p. 16. n. 4. Gobat,* cui quo ad praxim in hac materia Patritius Sporer primas defert; apud *Gobat Rebellus, & Pontius, Zoës. de Condit. oppos. n. 22. Engel. n. 15. eod. tit. aliq.*

Prob. 1°. Præter matrimonium, & testamenta claro jure excepta, alij omnes contractus (ut docet *Lessius ex Gomesio*) irritantur per conditionem turpem de futuro, vel impossibilem; neque obligant §. *si impossibilis* 11. *Instit. de inutil. stipulat.* quia nemo obligari potest ad quid impossibile, vel turpe, imò impossibilem conditionem opponens, censetur non seriò agere; ità ut magna difficultas sit, quomodo in matrimonio rationabiliter sustineri possit, ut videre est apud *Sanct. l. 5. D. 3.* adeoque tales contractus nullius momenti sunt. *l. non solum* 31. *ff. de Oblig. & Act. l. Impossibiles* 7. *ff. de V. O.* ergo similiter per tales condiciones irritantur Sponsalia, utpote nullibi in jure excepta. Unde *Canisius super cap. fin. de Condit. Appof.* bene docet universaliter omnes contractus cum conditione turpi, aut impossibili, esse irritos, exceptis

exceptis testamentis, & contractu Matrimonij, in quibus (quo ad forum tamen tantum externum, & in dubio) præsumitur testantem, aut matrimonium contrahentem in re tam gravi non voluisse actum irritum facere, adeoque tales conditiones non ferio adjecisse.

2°. Unicum fundamentum adversæ partis desumitur à paritate Matrimonij, hoc autem nihil probat: quia lex favens Matrimonio, & correctiva communis consuetudinis, & restrictiva juris naturalis, non est ultra proprietatem verborum extendenda ad materiam diversam; præsertim ut hic fieret, si libertatem limitet, quæ cuique relinquenda est in dubio. Atqui juxta argumentum prius, communis consuetudo est, ut actus cum conditione turpi, vel impossibili, non valeant; ergo lex illius restrictiva non est ad Sponsalia extendenda; cum aliunde in plurimis casibus non valeat paritas à Matrimonio ad Sponsalia, ut fusè ostendit Gobat cum quo P. Wex sententiam nostram probat ex praxi totius Germaniæ. Prob. 3°. Omnis verus, & obligans contractus debet posse transire in absolutum; atqui contractus cum conditione impossibili, aut turpi, non potest sic physicè, aut moraliter transire. ergo.

13. Conditionibus multum affines sunt; *Causa, Modus, & Demonstratio*, quæ subinde ab imperitis cum Conditionibus confunduntur: Est autem *Causa* illud adjectum, ob quod quis contrahit, & explicatur per particulam *quia*, cum conditio explicari soleat per particulam: *Si*. ut *Contraho tecum quia dives es. Modus est*

adjectio oneris, ad quod volumus obligare contrahentem; explicatur per particulam *ut*, v. g. *Contraho tecum, ut opes acquiram.* *Demonstratio* est appositio signi, exprimens qualitatem demonstrativam rei, vel personæ, explicaturque per *particulas relativas*; ut *contraho tecum, quæ dives es.* Tandem etiam sæpe tempus, aut dies apponi solet; ut *contraham tecum cras.* Hic specialiter notandum, quòd nec *Demonstratio*, nec causa falsa contractum irritet; dummodo non intercedat error circa substantiam; aut personam; neque modus ante sui impletionem suspendit actum; sicut *conditio.* *l. Libertas 15. §. hâc scripturâ ff. de manum. testam.* dummodo de implendo cautio præstetur *l. si Tibi legatum 19. ff. de leg. 3. l. Quibus diebus 40. ff. de Condit. & Demonstr.* Plura de his vide in *Sanchez l. 5. D. 19. Pirrhing, Zoëfio, Engel, König &c.*

14. Præter obligationem hæctenus declaratam alter celebris effectus Sponsalium est, justitiæ publicæ honestatis; Solo jure Ecclesiastico introducta *c. 11. 12. 14. & 15. XXVII. q. 2. c. Juvenis 3. c. Ad audientiam 4. c. Sponsam 8. de Sponsal. c. Literas 4. de Desponsat. Impub. c. Un. de Sponsal. in 6.* Unde inter solos Christianos locum habet; nec impediuntur hoc impedimento præviè contracto conversi ad fidem. Definitur autem esse *propinquitas ex Sponsalibus* proveniens robur trahens ex Ecclesiæ institutione propter ejus honestatem *S. Th. 3. p. Suppl. q. 55. a. 4.* Sive ut cum Sporer, P. Wiest

Wiestner &c. alij: *Est quedam quasi affinitas ex inchoatione Matrimonij, per conjunctionem, non quidem corporum, sed animorum inter Sponsos orta; & conjugio cum ipsorum consanguineis contrahendo obstans*: ita ut Sponsus cum nulla consanguinea suæ Sponsæ intra gradum prohibitum validè contrahere possit Matrimonium; nec Sponsa cum consanguineis Sponsi. Nam, inquit *Ilung tr. 6. D. 9. n. 103.* justum & æquum est, ac decens; ut cum personæ per Sponsalia, vel matrimonium ratum copulatæ consanguineis, tanquam aliquali propinquitatis vinculo junctis, in gradu ab Ecclesia determinato, matrimonium non contrahatur, in Nuptiis autem non tantum id, quod licet ex natura rei, *sed etiam quod honestum est spectari decet*, ut notat *Wagnerek super cap. 3. de Sponsal. ex l. Semper 42. ff. de ritu Nupt.*

15. Impedimentum seu justitia publicæ honestatis, etiam ex Sponsalibus *de futuro* quamvis aliunde invalidis, liberè tamen mutuo consensu contractis ortum, olim dirimebat saltè usque ad quartum gradum inclusivè, ut doctores colligunt ex juribus supra citatis juncto *cap. Non debet 8. de Affinit. & Consanguin.* & ex ipso *Trid. Sess. 24. de Reform. matr. c. 3.* hoc impedimentum ad primum gradum restringente; vi cujus jam, non amplius oritur ex Sponsalibus *de futuro ex quacunque ratione invalidis*; neque excedit primum gradum, ita ut v. g. Sponsus contrahere possit cum omnibus consanguineis Sponsæ suæ, exceptâ solâ Matre, filia, aut

Sorore Sponsæ. Præter dicta insuper requiritur, ut Sponsalia sint certa, hoc est determinata ad certam personam, pura, seu absoluta à conditione, vel per conditionem impletam præsentem, vel præteritam purificata. *c. Un. de Sponsal. in 6.* licèt essent inter impuberes juxta dicta parte 1. num. 21.

16. Præfatum impedimentum etiam oritur (& quidem à potiori, ità ut pro Dispensatione impetranda majores causæ requirantur, & origo impedimenti in supplicatione exprimenda sit teste König super tit. De Sponsa duor. n. 12. ex praxi Curia, & Vincentio de justis) ex Sponsalibus *de presenti*, seu ex matrimonio rato, etiam invalido, dummodo non sit invalidum ex defectu consensûs (ut si quis per errorem contraxisset cum Berta, putans esse Barbaram, vel ut König ponit, si contraxisset ex metu cadente in constantem virum) licèt ex alio impedimento, v. g. affinitatis, cognationis &c. esset irritum. Dirimit autem sicut olim usque ad quartum gradum inclusivè; nam Concilij limitatio, & restrictio sola Sponsalia concernit, prout expressè motu proprio *ad Romanum 5. Kalend. Jun. An. 1568.* declaravit Pius V. dicens: *in Matrimonio rato durare adhuc impedimentum, in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri, ante prædictum decretum Concilij introductum erat.* Idem decrevit *S. Congregatio 17. April. 1586. apud Gallemart.*

17. Nihilominus adhuc multùm dubitatur
1°. An memoratum impedimentum oriatur ex
matri-

matrimonio ob Clandestinitatem invalido? 2°.
 An ex publicè quidem celebrato, & apparenter
 vero, irrito tamen ob defectum *occultum* con-
 sensûs, qui probari non possit? 3°. Ex Sponsa-
 libus de futuro publicè notis, sed ex defectu oc-
 culto v. g. dissensûs, cognationis &c. irritis?
 4°. An per mutuum consensum aut quamcunque
 dissolutionem ità annullari Sponsalia possint, ut
 impedimentum, publicæ honestatis esset? Ad hæc
 dubia respondebitur q. 8. 9. 10.

18. Dubium adhuc restat, an sicut, si quis
 carnaliter cognosceret suæ Sponsæ Sororem, neu-
 tram ducere posset; non Sponsam propter affini-
 tatem ex copula ortam, dirimentem Sponsalia
 præcedentia; *c. Ex literis 8. De eo qui cogno-
 vit &c.* non etiam Sororem cognitam, propter
 impedimentum publicæ honestatis: An inquam
 similiter propter duplex impedimentum publicæ
 honestatis, neutram ex duabus Sororibus ducere
 posset, si cum una habuisset Sponsalia, postea au-
 tem cum altera iniret matrimonium, irritum
 quidem propter præcedentia Sponsalia cum Soro-
 re, & ortam ex illis publicam honestatem, im-
 pedimenti tamen inductivam juxta num. 16.
 R. Eam retinendam esse, cum qua prius est con-
 tractus initus, nam licet alia impedimenta vim
 habeant annullandi, aut impediendi etiam præ-
 cedentia Sponsalia, publica honestas tamen non
 agit retrorsum, sed illa est tantum *efficax ad im-
 pediendum, vel dirimendum sequentia
 Sponsalia, vel matrimonia, non autem ad
 præcedentia dissolvendum*, ut expressè definit

Bonif. VIII. *c. Un. de Sponsal. in 6.* Unde prædictum matrimonium putaticium impediret quidem Sponsalia contrahenda cum aliis consanguineis suæ putatiæ uxoris, non irritat autem jam antecedenter contracta cum ejus Sorore.

§. II.

Quæstiones magis disputabiles circa Effectus Sponsalium.

QUÆSTIO I.

An Sponsalia per se obligent sub peccato mortali?

Ex num. 2.

19. **R**esp. Affirmativè cum Sanchez *l. 1. D. 27. citante S. Thomam, Theologos complures, & Canonistas contra paucos. Laymannus l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 3.* vocat Sententiam communem, imò omnium teste Tannero apud Gobat. quam tenent plerique, ut Guttierrez, Palaus, Pirrhing, Isung, Gonzalez, Zoësius, Covarruv., Wamesius, Wagnerek, König, Mastrius &c. Assertionis veritas colligitur ex *c. Desponsatam 27. c. Atho 47. c. Conjugali 50. XXVII. q. 2.* Quibus locis decernuntur subinde graves pœnæ, in injustè resiliens pro solis peccatis gravibus irrogandæ. 2°. Omnis contractus onerosus in materia gravi, graviter, & ex justitia obligat, atqui Spon-